

Torpinventering i Stora Åby socken Nr. 221 i inventeringen.

Torpets namn: Skinnarbo

Tillhört gården: Järnstads Vitmansgård

Torpets art: Backstuga

Siste brukare av torpet: Änkan Ulrika Charlotta Möller
Född 21/12 1820 i Rök. "Mor Stål"

Husen finns inte kvar.

Torpets geografiska läge är utsatt på ekonomiska kartan med nr: 1.

Torpets plats i terrängen har återfunnits.

En stor ask växer mitt i murstocken

Markens nuvarande ägare: Bengt Gustavsson Järnstad

Kommentar i övrigt: Ulrika kom till Skinnarbo från torpet Fridhem på Färgestads ägor. Hon var änka efter torparen och före detta Lifgrenadjären Johannes Stål född 1815 i Ölmsstad. Han dör på torpet Fridhem 26/12 1881. Hon kallades "Mor Stål". 1908 flyttar hon till fattighuset och dör där 25/3 1912 av ålderdomssvagheter, 92 år gammal. Hon är antecknad i dödboken som fattighjon.

Källor: Husförhörslängder, Skifteshandlingar, Storskiftet, Laga skifte och Ebbe Andersson Ryket.

Inventerare: Boets Torpinventeringscirkel år 1992

Bestående av: Harry Ström, Hans & Britt – Marie Rydberg, Sture Johansson Lisbeth Linge, Hans Wigren, Joel Antonsson, Eino Liljegren, Stig – Åke Josefsson Siri Nilsson, Berit Fransson Lars Holgersson & Anita Eklund, Lennart Pettersson.

Videoband nr 13

Skyltbeskrivning

221. Järnstad Vitmansgård

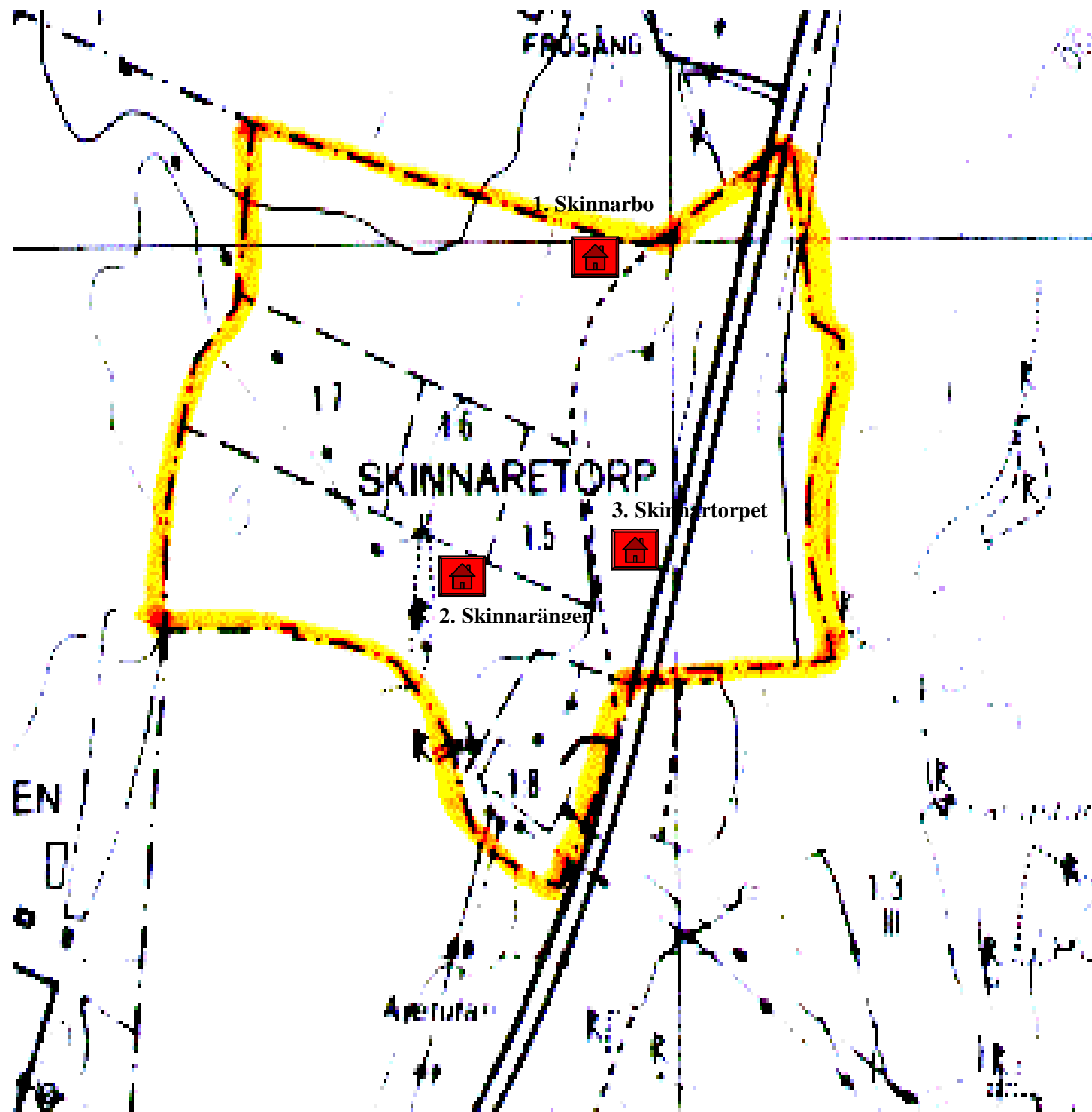
Backstuga i Skinnarbo på Järnstads ägor. Sista boende Änkan Ulrika Charlotta Möller "Mor Stål" född 1820 död 1912. .

Husen rivs

Hon gick under namnet Mor Stål. En dag på hösten, det var dåligt väglag, nämndeman i Rönnestad, Johan Johansson kom åkandes i en gigg. Han hade bråttom. Han skulle till tinget. Ståla Mor stod vid grinden till sin stuga utmed vägen och skrek: "Får jag åka mä?" Nämndemannen höllt in sin häst och såg att hästen hade lass nog utan att dra på torgma- dammer. Han såg på henne. Hon förstod vad han tänkte.. "Jag kan sitta där bak". Men var skulle hon då ha sina kakor och brödkorgar för hon sålde bröd för en bagerska i närheten.

"Om ni ska åka, så får jag gå," sade han. "Giggen är förliten för oss två". Så gav han hästen ett rapp med tömmen och det bar iväg. Ståla Mor blev arg som ett bi. "Tro mej eller ej," sade Johan, "jag körde förbi 5-6 åkare till jag kom fram till Tingshuset. Det var ingen som körde förbi mej. Men när jag hade ställt in min häst och kom inom dörren, så var käringen där och kom fram. Jag frågade en annan av nämndemen som var där före mej, om min slips satt rätt. Då kom hon fram och sporde om jag behövde en spegel. Så drog hon upp kjolarna där bak, böjde sig ner och visa bara ändan och sade att om Herrn vill spegla sig, så kunde han få". Johan blev rasande arg, han önskade att han hade en piska och fick giva henne ett par goda rapp. Det förblev en gåta för Johan hela sitt liv igenom att fundera på, hur hon kom före till Ödeshög den gången. Han talade ofta om den händelsen medan han levde. Han trodde fullt och fast att hon hade med Hin att göra. Ståla Mor livnärde sig med att sälja bröd på torget i Ödeshög. Hon hade sitt stånd vid kyrkans ringmur, just när man kom från Stora Åby. Det var flera gummor som sålde kakor och saffranskranser där.

19620325

Stig-Åke Josefsson läser skylten om Skinnarbo på Järnstad

Stenparti på Skinnarbo

